

SZKOLNY PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY

GORNOŚLĄSKIE CENTRUM EDUKACYJNE W GLIWICACH

*„W wychowaniu chodzi o to,
ażeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem –
o to, ażeby bardziej był, a nie tylko więcej miałby,
aby więc poprzez wszystko, co ma, co posiada,
umiał bardziej i pełniej być człowiekiem,
to znaczy, ażeby również umiał bardziej być nie tylko z innymi, ale i dla innych (...).”*

Jan Paweł II (przemówienie w UNESCO 02.06.1980r.)

*„Działania profilaktyczne to te, które stwarzają człowiekowi okazję
do aktywnego uczestnictwa w gromadzeniu doświadczeń
powodujących wzrost jego zdolności do radzenia sobie w potencjalnie
trudnych sytuacjach życiowych”*

(Gerard Edwards, doradca ds. profilaktyki w rządzie amerykańskim)

Gliwice 2017 r.

SPIS TREŚCI

I.	Wstęp	3
II.	Podstawy prawne programu	4
III.	Misja szkoły	4
IV.	Ideał absolwenta	5
V.	Diagnoza sytuacji szkolnej	5
VI.	Cele Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego	10
VII.	Zadania wychowawczo-profilaktyczne szkoły	10
VIII.	Obowiązki osób odpowiedzialnych za realizację Programu Wychowawczo-Profilaktycznego	14
IX.	Samorząd uczniowski	16
X.	Zwyczaje i obyczaje szkoły	17
XI.	Współpraca wychowawcza z rodzicami	18
XII.	Współpraca wychowawczo-profilaktyczna ze środowiskiem lokalnym	19
XIII.	Metody i sposoby realizacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego	20
XIV.	Ewaluacja Programu Wychowawczo-Profilaktycznego	21
XV.	Postanowienia końcowe	21

I. Wstęp

Kształcenie, wychowanie i realizacja zadań profilaktycznych to podstawowe cele pracy Górnśląskiego Centrum Edukacyjnego określone w ustawie o systemie oświaty oraz w przepisach wydanych na jej podstawie.

W dzisiejszym świecie, wychowanie uważa się za jeden z najważniejszych czynników rozwojowych. Powinno ono oddziaływać w taki sposób, aby kształtować poznanie młodego człowieka, formować spostrzeżenia, pojęcia i sądy, wzbogacać wiedzę o świecie, wyrabiać odpowiednie nawyki, sprawności, umiejętności i zainteresowania. Działania te, powinny prowadzić do wychowania, jak najwszechstronniej rozwiniętej osobowości.

Działania te, winny służyć wszechstronnemu rozwojowi osobowości. Każdy podmiot społeczności szkolnej, jest człowiekiem wolnym, który świadomie wstąpił do tej wspólnoty i zdecydował się na jej współtworzenie. Wychowanie stanowi integralną całość z nauczaniem i jest zasadniczym zadaniem szkoły i wszystkich jej pracowników. Pierwszymi wychowawcami dzieci są rodzice. Szkoła w wychowaniu współpracuje z rodzicami. Szkoła, jako wspólnota trzech podmiotów: pracowników szkoły, uczniów oraz ich rodziców, zajmuje w procesie wychowania szczególne miejsce. Obowiązkiem wszystkich pracowników szkoły, jest tę rolę wychowawczą podjąć i jak najlepiej wypełniać. W wychowaniu, szkoła za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki, respektując obok chrześcijańskiego, również inne systemy wartości i godności osoby ludzkiej.

Wychowania nie możemy oderwać od profilaktyki. To właśnie profilaktyka jest procesem wspierającym zdrowie fizyczne i psychiczne młodego człowieka, pomocą i towarzyszeniem młodemu człowiekowi, w zdobywaniu wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia oraz nabywaniu umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom. Nowoczesny model ujmowania działań profilaktycznych koncentruje się wokół problematyki rozwijania w człowieku ogólnych umiejętności psychologicznych i społecznych, które pozwolą na ukształtowanie aktywnej i odpowiedzialnej postawy młodego człowieka, wobec własnego życia i zdrowia oraz innych ludzi. Wychowanie i profilaktyka wspierają się wzajemnie.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny realizowany w Górnśląskim Centrum Edukacyjnym, opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez Radę Pedagogiczną, Radę Rodziców, Samorząd Uczniów i Samorząd Słuchaczy GCE. Treści Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego, są spójne ze Statutem Szkoły i Wewnątrzszkolnym

Systemem Oceniania. Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły, jest współpraca całej społeczności szkolnej.

Niniejszy Szkolny Program Wychowawczo - Profilaktyczny powstał na bazie dwóch, dotychczas funkcjonujących programów. Szkolnego Programu Wychowawczego i Szkolnego Programu Profilaktyki. Jest on również wynikiem diagnozy problemów występujących w społeczności lokalnej i potrzeb środowiska uczniów, rodziców i nauczycieli.

II. Podstawy prawne programu

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Górnośląskiego Centrum Edukacyjnego został opracowany w oparciu o następujące dokumenty:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- Ustawa o Systemie Oświaty z dnia 7 września 1991 r. wraz z późniejszymi zmianami,
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz. U z 2017 r. poz. 59),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U z 2017 r. poz 783),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U poz. 1249),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego (Dz. U poz. 356).

III. Misja szkoły

Górnośląskie Centrum Edukacyjne stwarza uczniom oraz swoim pracownikom warunki sprzyjające wszechstronnemu rozwojowi, poczuciu bezpieczeństwa, jak również buduje atmosferę wsparcia, godności pracy i nauki, a także dbałości o kulturę osobistą, szacunek wobec innego człowieka, poszanowanie wartości oraz tradycji.

Szkoła:

- umożliwia uczniom zdobycie wykształcenia w różnych zawodach, z myślą o przyszłej karierze, przygotowaniu do przyjęcia postawy samodzielności, odpowiedzialności oraz dojrzałości,
- wyrabia u swoich uczniów przekonanie, że kształcenie jest procesem trwającym przez całe życie,
- dba o wysoką efektywność kształcenia, przygotowuje uczniów do dalszej edukacji.

IV. Ideal absolwenta

Absolwent Górnośląskiego Centrum Edukacyjnego:

- dba o kulturę osobistą, przyjmuje postawę szacunku, przestrzega zasad współżycia społecznego,
- ma poczucie własnej wartości i potrafi bronić swoich osobistych przekonań,
- jest wyposażony w gruntowną wiedzę oraz wysokie umiejętności zawodowe,
- jest gotowy do samokształcenia oraz samodoskonalenia,
- jest przygotowany, by móc samodzielnie podejmować decyzje i dokonywać odpowiedzialnych wyborów,
- posiada umiejętności przystosowywania się do zmieniających się warunków życia,
- jest osobą kreatywną, o umiejętnościach interpersonalnych,
- posiada utrwaloną potrzebę troski o innych oraz własne zdrowie fizyczne i psychiczne, jak również potrzebę życia w harmonii z przyrodą,
- posiada nawyk korzystania z dóbr kultury,
- godnie reprezentuje Górnośląskie Centrum Edukacyjne, dba o dobre imię szkoły, czuje się obywatelem zjednoczonej Europy wyrosłym z polskiej tradycji.

V. Diagnoza sytuacji szkolnej

Szkoła służy uczniowi, tworząc warunki dla jego pełnego rozwoju emocjonalnego, intelektualnego, duchowego i fizycznego. Jest miejscem stawiania pytań i poszukiwania odpowiedzi – uczy analizy problemów i sposobu ich rozwiązywania. Zapewnia przyjazne

i zdrowe warunki edukacji szkolnej. Kształcenie i wychowanie to podstawowe cele pracy szkoły.

Wpływ środowiska, a w szczególności środowiska szkolnego, rówieśniczego to najważniejszy czynnik kształtujący rozwój psychiczny młodego człowieka.

Podstawą do opracowania Szkolnego Programu Profilaktyczno-Wychowawczego była diagnoza środowiska szkolnego, prowadzona w oparciu o:

1. Analizę sytuacji wychowawczej szkoły.
2. Obserwację zachowania uczniów w sytuacjach szkolnych i pozalekcyjnych.
3. Rozmowy indywidualne.
4. Analizę dokumentacji szkolnej – plany, sprawozdania, rozkłady tematów, uwagi dotyczące zachowania uczniów i inne adnotacje w dzienniku szkolnym.
5. Badania ankietowe na temat wpływu czynników środowiska szkolnego na poziom stresu występującego wśród uczniów.

Analiza sytuacji wychowawczej

Działania wychowawcze w szkole prowadzone, były w oparciu o dotychczas obowiązujący Szkolny Program Wychowawczy. Realizacja jego postulatów, przez wychowawców, podczas ich pracy z młodzieżą pozwoliła na korelację działań prowadzonych przez pedagogów i nauczycieli. Kluczowym elementem poddanym analizie, była funkcjonalność prowadzonych działań, zasadność wyznaczonych celów i możliwość ich realnej, a zarazem mierzalnej realizacji. Analiza wykazała, że wychowanie młodego człowieka powinno oddziaływać w taki sposób, aby kształtować jego rozwój, uczyć formułowania opinii, wzbogacać wiedzę o świecie, rozbudzać zainteresowania, uczyć właściwych postaw.

W analizie potrzeb szkoły, uwzględniono zasoby ludzkie (kompetencje kadry kierowniczej, nauczycieli, specjalistów szkolnych, rodziców, uczniów) oraz zasoby materialne (warunki lokalowe, środki finansowe, materiały dydaktyczne). Istotna jest także wiedza pedagogiczno-psychologiczna, która pozwala na zrozumienie prawidłowości rozwojowych danej grupy wiekowej i odwołanie do tzw. normy.

Obserwacja zachowania uczniów w sytuacjach szkolnych i pozalekcyjnych

Najczęstszym sposobem diagnozowania trudności wychowawczych jest obserwacja uczniów w czasie zajęć. Podczas pracy na lekcji, nauczyciel może zauważyć pojawiające się problemy dorastających dziewcząt i chłopców. Poznaje ich bowiem w sytuacji wykonywania

zadań, wykazywania aktywności lub bierności, w sposobach nawiązywania kontaktów z kolegami, reagowania na prośby, poznaje ich stosunek do obowiązujących zasad. Niemal każdego dnia napotyka na problemy, przy rozwiązywaniu których niezbędna jest wiedza z zakresu pedagogiki, psychologii czy dydaktyki. Nauczyciel, a zwłaszcza wychowawca, to jednocześnie psycholog, mediator, mentor. Wnikliwa obserwacja prowadzona przez nauczycieli, jest pierwszym krokiem na drodze rzetelnej i wnikliwej diagnozy sytuacji szkolnej.

Nowym czynnikiem, mającym znaczący wpływ na funkcjonowanie społeczne ucznia, jest technologia cyfrowa. Multimedia stwarzają niepowtarzalną szansę zmiany tradycyjnych metod nauczania na nowoczesne, bardziej intensywne i dostosowane do wyzwań, jakie niesie ze sobą rzeczywistość współczesnego świata. Ich zastosowanie w dydaktyce sprawia, że młodzież próbuje wykorzystywać je w sposób twórczy. Uczniowie niechętnie uczą się, gdy w procesie dydaktycznym stosuje się tylko, tradycyjne metody nauczania, oparte w znacznej mierze na formie podawczej. Konieczność nieustannego aktywizowania uczniów i stosowania metod służących polisensorycznemu nauczaniu sprawia, że nauczyciel zobligowany jest do stałego zwiększania swoich umiejętności, w zakresie stosowania technologii informacyjnej i komunikacyjnej. Specyfika czasów, w jakich żyjemy, spowodowała, że wykorzystanie tych technologii jest jednym z ważnych elementów pracy dydaktycznej. W edukacji multimedia umożliwiają wykonywanie pewnych czynności w nowy sposób, ale wraz z nimi pojawiają się również inne możliwości w zakresie i sposobach kształcenia. Należy pamiętać jednak, że technologia informacyjna i bezgraniczne korzystanie z jej dobrodziejstw, niosą również ze sobą ryzyko nadużyć. Działania edukacyjne powinny być skierowane na promowanie i zachęcanie uczniów, do rozsądnego korzystania ze środków multimedialnych.

Rozmowy indywidualne

Wywiad, jest to jedna z podstawowych metod badawczych w naukach behawioralnych. Polega na zadawaniu badanym przez ankietera mniej lub bardziej sformalizowanych pytań. Jest to jednak technika, która niesie ze sobą ryzyko nadużyć, związanych z sugerowaniem odpowiedzi bądź wywieraniu presji na rozmówcę. Technika ta mimo wszystko jest stosunkowo często wykorzystywana. W ten sposób nauczyciel i pedagog uzyskuje informacje. Cenna jest również obserwacja zachowania ucznia podczas rozmowy – postawa ciała, mimika, gesty. Celem takich działań, jest poznanie mocnych i słabych stron uczniów, wzmacnianie ich samooceny, motywowanie do pracy, trening umiejętności konstruktywnego

przewycięzania sytuacji konfliktowych. Nauczyciel próbuje pomagać uczniom w radzeniu sobie z sytuacjami trudnymi, problemami rodzinnymi i zdrowotnymi. Podczas rozmowy służy pomocą i radą.

Analiza dokumentacji szkolnej – plany, sprawozdania, rozkłady tematów, uwagi dotyczące zachowania uczniów i inne adnotacje w dzienniku szkolnym

Jednym z filarów tworzenia programu była analiza obowiązującej w szkole dokumentacji, na którą składają się plany wynikowe i rozkłady materiału z poszczególnych przedmiotów, wymagania edukacyjne i ich dostosowania do indywidualnych potrzeb psychofizycznych uczniów, plany pracy wychowawcy klasowego, plany pracy zespołów przedmiotowych, programy zajęć korekcyjno-kompensacyjnych. Nadrzędnym celem obowiązujących w szkole dokumentów, jest wszechstronne przygotowanie ucznia do dalszej edukacji, wychowanie świadomych obywateli, kształcenie samodzielności, przygotowanie do pełnienia różnorodnych ról społecznych oraz troska o zdrowie.

Badania ankietowe na temat wpływu czynników środowiska szkolnego na poziom stresu występujący wśród uczniów

W terminie 30.03-11.04.2017 r. przeprowadzona została wśród uczniów i słuchaczy GCE ankieta dotycząca zjawiska stresu. Badaniem objęto 587 osób, z czego 230 to kobiety, a 357 to mężczyźni. Analiza wyników skłoniła zespół pedagogów do uwzględnienia w tematyce lekcji wychowawczych i innych zajęć profilaktycznych szeroko pojętej problematyki radzenia sobie ze stresem – w tym zagadnienia zdrowotne, dotyczące analizy przyczyn chronicznego zmęczenia, oraz sposobów i technik redukcji tego zjawiska.

Do kolejnych zagadnień wynikających z analizy przeprowadzonych ankiet należą: problematyka tolerancji, akceptacji i relacji rówieśniczych, postawy wobec innych ludzi – psychologiczne mechanizmy budowania wizerunku siebie i innych, wpływ cyfrowych technologii na psychikę młodego człowieka oraz zjawisko uzależnienia od gier komputerowych i Internetu.

Podsumowanie

Diagnoza sytuacji szkolnej służy ukazaniu stanu wyjściowego. Analiza zebranego materiału wykazała, że uczniowie zmagają się z problemami, których źródło leży w nieumiejętności organizacji czasu wolnego, niskiej motywacji do nauki, wysokiej absencji na zajęciach szkolnych, niskiej kulturze osobistej uczniów.

W świecie „płynnej nowoczesności” człowiek zмага się z ciągłymi zmianami. Świat zmienia się bardzo szybko, a szkoła nie podąża za tempem tych zmian. T. Szlendak zauważa, że *nie ma już w ogóle czegośkolwiek, co moglibyśmy bez cienia wątpliwości nazwać strukturą trwałą*¹. Przed szkołą stoi wyzwanie, polegające na zdobyciu uwagi uczniów i dostarczeniu im wzorców do naśladowania. Szkoła ma chronić młodzież przed chaosem zmian.

Wychowawca powinien kłaść nacisk na kształtowanie jednostek twórczych i zdolnych do sterowania własnym kształceniem. Ważne jest kształcenie tożsamości wychowanka, rozumienie przez nich otaczającego świata, rozwinięcie umiejętności komunikacyjnych. Pedagog ma obowiązek kształcenia osobowości ucznia i bycia dla niego wzorem, obowiązek dbania o to, aby wychowanek nieustannie się rozwijał i aby samemu również się wzbogacać. Powinien budować relacje z uczniami, oparte na życzliwości, zrozumieniu, poszanowaniu godności i partnerstwie. Głównym zadaniem, jest wspieranie uczniów w osiągnięciu przez nich dojrzałości intelektualnej, emocjonalnej i moralnej, a także wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności umożliwiające rozumienie problemów i wydarzeń życia publicznego. W dzisiejszych czasach, pojęcie wiedzy nabrało wybitnie relatywnego znaczenia. Jest ono względne, z uwagi na szybkie tempo rozwoju nauki. Dlatego nauczyciel powinien wskazywać uczniom sposoby zdobycia wiedzy, możliwości rozwoju, a przede wszystkim, stać na straży wartości. Powinien być przewodnikiem, który wspiera ucznia, prowadząc go za rękę.

Na podstawie zebranych materiałów wyróżniono cztery obszary działań, które są niezbędne do kształtowania pozytywnych postaw oraz kompetencji:

1. Sfera fizyczna – rozwój biologiczny
2. Sfera psychiczna – rozwój poznawczy i emocjonalny
3. Sfera społeczna
4. Sfera aksjologiczna – rozwój moralny

Uwzględnienie tych sfer, wynika z partycypacji poszczególnych środowisk wychowawczych w procesie wychowania, jak również z działania czynników psychospołecznych i socjokulturowych, kształtujących rozwój młodzieży. Osiągnięcie dojrzałości w tych sferach możliwe jest dzięki rozwojowi kompetencji osobistych i społecznych uczniów, ukierunkowanych na samoświadomość, sprawczość, relacyjność, otwartość i kreatywność.

---

¹ T. Szlendak, *Nefemerydy w morzu sieciowym*, „Kultura i Społeczeństwo”, nr 1-2, 2006, s. 116.

VI. Cele Programu Wychowawczo-Profilaktycznego

Celem niniejszego Programu jest przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym oraz wspieranie wychowania uczniów. Nadrzędnym zadaniem, jest zwiększenie ilości prowadzonych na terenie szkoły działań profilaktycznych, a przede wszystkim ich jakości. Najistotniejsze działania prowadzone są, w zakresie ochrony zdrowia i redukcji antyspołecznych zachowań młodzieży. W zakresie wychowania głównym celem programu jest kształtowanie postaw służących wszechstronnemu rozwojowi osobowości ucznia, propagowanie postaw pozytywnych, kształtowanie więzi z krajem ojczystym, poszanowanie dziedzictwa narodowego. W wyniku prowadzonych działań, uczeń czuje się w szkole bezpiecznie, nabywa umiejętność przewyższania niepowodzeń szkolnych, pogłębia i stosuje wiedzę z zakresu zdrowego stylu życia, zdobywa informacje na temat szkodliwości wszelkiego rodzaju uzależnień, rozwija zainteresowania, jest przygotowany do pełnienia ról społecznych, jest świadomym obywatelem.

CELE:

1. Wzmocnienie wychowawczej i profilaktycznej funkcji szkoły.
2. Promocja zdrowego stylu życia.
3. Zapobieganie uzależnieniom.
4. Zapobieganie wagarom.
5. Zapobieganie agresji i przemocy w szkole.
6. Kształtowanie postaw służących wszechstronnemu rozwojowi osobowości ucznia.
7. Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych.
8. Kształtowanie więzi z krajem ojczystym oraz poszanowania dziedzictwa narodowego.
9. Rozwijanie poczucia jedności człowieka z otaczającym światem.
10. Poszerzenie problematyki edukacji dla bezpieczeństwa.
11. Bezpieczne korzystanie z Internetu.

VII. Zadania wychowawczo-profilaktyczne szkoły

Działalność wychowawcza w szkole i placówce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

1. Fizycznej – ukierunkowanej, na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy oraz umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania działań prozdrowotnych.
2. Emocjonalnej – ukierunkowanej, na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających trosce o zdrowie własne i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia.
3. Społecznej – ukierunkowanej, na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności odgrywania ról społecznych.
4. Intelktualnej – ukierunkowanej, na zdobycie wiedzy umiejętności oraz stabilnego systemu wartości.
5. Duchowej – ukierunkowanej, na docenienie zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

1. Współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów i wychowanków w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia.
2. Kształtowanie hierarchii wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych w życiu.
3. Wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną.
4. Kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców/opiekunów prawnych.
5. Doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami/opiekunami prawnymi oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów.
6. Wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców/opiekunów prawnych.
7. Rozwijanie i wspieranie działalności wolontariatu.
8. Wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

Działalność edukacyjna w szkole, polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:

1. Poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach.
2. Rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów.
3. Kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji.
4. Kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.
5. Prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, leków psychotropowych, środków zastępczych, substancji psychoaktywnych norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej.

Działalność informacyjna w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych skierowanych do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

1. Dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, substancji psychoaktywnych.

2. Udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.
3. Przekazanie informacji uczniom, ich rodzicom/opiekunom prawnym oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
4. Informowanie uczniów oraz ich rodziców/opiekunów prawnych o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.

Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

1. Wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych, niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.
2. Wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na podejmowanie zachowań ryzykownych.
3. Wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.
4. Realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii.
5. Przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej, pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby,

w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej.

6. Kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, substancji psychoaktywnych przez uczniów.
7. Doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców, w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej, w przypadku podejmowania przez uczniów i zachowań ryzykownych.

Działania Górnośląskiego Centrum Edukacyjnego w Gliwicach zawarte są w załącznikach do niniejszego programu - **planie działań wychowawczo - profilaktycznych**. Plan działań wychowawczo - profilaktycznych stanowi podstawę do tworzenia planów pracy wychowawcy na poziomie klas. Wychowawcy, uwzględniając ogólną diagnozę szkolnych problemów oraz potrzeby danej klasy, opracowują plan pracy wychowawczej dla danej klasy na dany rok szkolny.

Plany mogą ulegać modyfikacji w czasie całego roku szkolnego w celu uwzględnienie/dostosowania do potrzeb klasy.

VIII. Obowiązki osób odpowiedzialnych za realizację Programu Wychowawczo-Profilaktycznego

Dyrektor szkoły:

1. stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
2. dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
3. nadzoruje realizację Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
4. współpracuje z Zespołem Wychowawczym, pedagogami, psychologiem szkolnym oraz Samorządem Uczniowskim,
5. czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku nauki.

Rada Pedagogiczna:

1. opracowuje i zatwierdza Program Wychowawczo-Profilaktyczny szkoły,
2. uczestniczy w realizacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
3. uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,

4. reaguje na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
5. uczestniczy w ewaluacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.

Nauczyciele:

1. współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych,
2. reagują na przejawy agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,
3. przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
4. udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych,
5. kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji,
6. rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach,
7. wspierają zainteresowania i rozwój osobowy ucznia,

Wychowawcy klas:

1. zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
2. opracowują roczny plan pracy wychowawczej dla swoich klas i realizują go w trakcie roku szkolnego, a następnie przygotowują sprawozdanie z jego realizacji i wnioski do dalszej pracy,
3. są członkami Zespołu Wychowawczego i wykonują zadania zlecone przez przewodniczącego zespołu,
4. oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami,
5. współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach,
6. wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
7. rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,
8. dbają o dobre relacje uczniów w klasie,
9. podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych.

Pedagog szkolny:

1. diagnozuje środowisko wychowawcze,
2. zapewnia uczniom indywidualną pomoc psychologiczno-pedagogiczną,
3. otacza opieką młodzież z wszelkimi problemami,
4. współpracuje z rodzicami uczniów potrzebujących szczególnej troski wychowawczej lub stałej opieki,
5. zabiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,
6. analizuje i rozwiązuje bieżące problemy wychowawcze,
7. przeprowadza pedagogizację rodziców,
8. współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy szkoły,
9. pośredniczy w skierowaniu uczniów z objawami dysfunkcji do poradni specjalistycznych.

Rodzice:

1. współtworzą Program Wychowawczo-Profilaktyczny,
2. uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
3. uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę,
4. zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole,
5. współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,

IX. Samorząd Uczniowski

Samorząd Uczniowski Górnośląskiego Centrum Edukacyjnego w Gliwicach współdziała z nauczycielami i wszystkimi uczniami szkoły. Nadrzędnym celem jego działań jest uświadamianie i przekazywanie uczniom demokratycznych norm współżycia i zachęcanie do podejmowania różnorodnych działań na rzecz szkoły i środowiska lokalnego.

Samorząd Uczniowski to organ, który aktywizuje życie w szkole. Celem działań Samorządu Uczniowskiego, jest integracja środowiska szkolnego: uczniów, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły. Biorąc pod uwagę poziom dojrzałości społeczno-emocjonalnej uczniów, idea samorządności, jest wprowadzana w naszej szkole przede wszystkim poprzez uczestnictwo w tradycyjnych imprezach szkolnych, organizację konkursów i imprez szkolnych pod kierunkiem opiekunów Samorządu Uczniowskiego, udział w cyklicznych akcjach, jak również analizę podjętych działań. Celem działań Samorządu Uczniowskiego, jest także uczenie się przez młodzież demokratycznych form współżycia

społecznego, ukształtowanie postaw świadczących o gotowości do bezinteresownych świadczeń i pracy dla innych ludzi, rozumienie przez uczniów odpowiedzialności, prawa do odrębności przekonań, tolerancji dla innych, pojmowanie znaczenia prawdziwego autorytetu, umocnienia się w przekonaniu o ważności jednostki i grupy.

Działania Samorządu stanowią źródło życiowych doświadczeń ucznia. Często wyzwalają spontaniczną aktywność młodzieży i umożliwiają podejmowanie pewnych działań oraz pełnienie wielu różnych ról społecznych.

X. Zwyczaje i obyczaje szkoły

Górnośląskie Centrum Edukacyjne w Gliwicach pielęgnuje tradycje i obyczaje szkolne, które stały się integralną częścią życia szkolnego.

Jednym z założeń szkoły jest pogląd, że każda szkoła powinna mieć swój styl, swój klimat. Powinno ją cechować nie tylko zadbane otoczenie, czysta elewacja, sale i korytarze, ale także elementy charakterystyczne tylko dla niej samej, niepowtarzalne detale życia szkoły stanowiące jej tradycję. W naszej szkole wprowadziliśmy wiele takich elementów, które w ogólnym zarysie tworzą jej charakterystyczny klimat.

Szkolna tradycja, jest elementem integrującym całą naszą społeczność uczniowską oraz stanowi o niepowtarzalności miejsca, jakim jest Górnośląskie Centrum Edukacyjne w Gliwicach. Przez wiele lat działalności naszej szkoły utrwaliły się tradycje i zwyczaje przekazywane z roku na rok.

Górnośląskie Centrum Edukacyjne w Gliwicach nosi imię Marii Skłodowskiej- Curie, corocznie w szkole obchodzona jest uroczystość Dnia Patrona, dla uczczenia pamięci noblistki.

Górnośląskie Centrum Edukacyjne w Gliwicach posiada dwa sztandary: sztandar Górnośląskiego Centrum Edukacyjnego oraz sztandar Zasadniczej Szkoły Zawodowej Nr 1 w Gliwicach. Sztandar szkolny jest dla całej społeczności szkolnej symbolem Polski, Narodu, Małej Ojczyzny, przypomina historię i tradycję naszego kraju. Sztandar w szkole to znak, który łączy uczniów obecnych z tymi, którzy opuścili już progi naszej szkoły, bądź z tymi, którzy do niej przybędą. Każdy sztandar, ma symboliczną wymowę i określone znaczenie. Jak powiedział Kardynał Stefan Wyszyński „*Sztandar to symbol, świętość. Jego miejsce tkwi gdzieś między hymnem narodowym a przysięgą wojskową*”. Sztandar jest czymś wyjątkowym i szczególnym. Szkoła wystawia poczet sztandarowy podczas najważniejszych wydarzeń

szkolnych: rozpoczęcia roku szkolnego, ślubowania uczniów klas pierwszych, którzy składają przysięgę na sztandar, uroczystości państwowych, takich jak: Święto Odzyskania Niepodległości 11 listopada, Dzień Flagi 2 maja, Rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja, zakończenie roku szkolnego. Poczty sztandarowe uczestniczą w najważniejszych wydarzeniach lokalnych i regionalnych reprezentując Górnośląskie Centrum Edukacyjne w Gliwicach. Opracowany jest ceremoniał wprowadzania i wyprowadzania sztandaru.

Górnośląskie Centrum Edukacyjne w Gliwicach uroczyście obchodzi wydarzenia:

- rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego,
- ślubowanie uczniów klas pierwszych,
- ślubowanie uczniów klas pierwszych, kształcących się w zawodach rzemieślniczych w Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Gliwicach,
- Dzień Edukacji Narodowej,
- Święto Patrona Szkoły,
- Narodowe Święto Niepodległości,
- pożegnanie uczniów klas kończących,
- obchody rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja.

XI. Współpraca wychowawcza z rodzicami

Bezwzględny priorytet, w wychowaniu młodego człowieka ma dom rodzinny. Rodzice mają pierwotne i największe prawo, do decydowania o całym procesie wychowania dziecka, również, w tym nurcie, który dokonuje się w szkole. Rola szkoły, pozostaje jednak niezastąpiona, w zakresie wprowadzania ucznia w kontakty społeczne oraz rozwijania wiedzy i umiejętności. Niektóre zadania szkoła dzieli z innymi instytucjami wychowawczymi: organizacjami młodzieżowymi, takimi jak: kluby, towarzystwa i w związku z tym, powinna pozostawać z nimi we współpracy.

Nauczyciele wspierają rodziców w dziedzinie wychowawczej. Wynikają stąd dwie ważne konsekwencje:

1. Działania wychowawcze, nie mogą być sprzeczne z wolą rodziców.
2. Wychowawcy, nauczyciele nie ponoszą wyłącznej i całkowitej odpowiedzialności za efekty wychowawcze.

W ramach współpracy w zakresie wychowania:

- rodzice uczniów uczestniczą w wychowawczych zadaniach szkoły współtworząc

Program Wychowawczo-Profilaktyczny, poznając program kształcenia,

- Rada Rodziców, występuje z opiniami i wnioskami dotyczącymi wszystkich spraw wychowawczych w szkole do Rady Pedagogicznej oraz Dyrektora Szkoły,
- rodzice wspierają środowisko nauczycielskie we wszystkich działaniach na rzecz podniesienia jakości nauczania i wychowania oraz poprawy warunków nauki uczniów i pracy nauczycieli,
- rodzice uczciwie i rzetelnie informują wychowawców o stanie zdrowia i przyczynach nieobecności ich dzieci,
- szkoła informuje rodziców o postępach i osiągnięciach uczniów zgodnie z następującymi zasadami:
  - ❖ w ciągu roku szkolnego odbywają się spotkania z rodzicami, organizowane przez wychowawców klas, oraz konsultacje dla rodziców,
  - ❖ w uzasadnionych przypadkach wychowawcy, nauczyciele, pedagog kontaktują się z rodzicami telefonicznie,
  - ❖ rodzic ma prawo do kontaktu osobistego z wychowawcą lub nauczycielem w terminie dogodnym dla obu stron,
  - ❖ nauczyciele (wychowawcy klas) informują rodziców o przewidywanych ocenach niedostatecznych zgodnie z Przedmiotowym Systemem Oceniania.

XII. Współpraca wychowawczo-profilaktyczna szkoły ze środowiskiem lokalnym

Współpraca naszej szkoły ze środowiskiem lokalnym jest jedną z form kształtowania postaw moralnych, kulturalnych i społecznych uczniów.

Szkoła współpracuje z następującymi instytucjami:

- Sąd Rodzinny i Nieletnich,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Poradnie Specjalistyczne,
- Komenda Miejska Policji,
- Straż Miejska,

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Politechnika Śląska,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach,
- Ochotniczy Hufiec Pracy,
- Manpower Gliwice - międzynarodowa firma w dziedzinie doradztwa personalnego,
- inne instytucje wspomagające szkołę w działaniach wychowawczych.

XIII. Metody i sposoby realizacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego

Dyrekcja, nauczyciele i wszyscy pracownicy szkoły, biorą udział w realizacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego, wspierając się wzajemnie, w rozwiązywaniu problemów, przyjmując współodpowiedzialność za jego efekty. Wszyscy członkowie społeczności szkolnej, znają Program Wychowawczo-Profilaktyczny i są współtwórcami, w kolejnych etapach jego realizacji. Cele i zadania wychowawcze realizujemy między innymi poprzez:

- realizację opracowanych planów pracy wychowawczej,
- organizację prelekcji i wykładów,
- spotkania wychowawców z rodzicami,
- spotkania pedagogów szkolnych z uczniami i rodzicami,
- organizację uroczystości i imprez szkolnych,
- organizację wycieczek przedmiotowych i turystyczno-rekreacyjnych,
- udział w imprezach kulturalno-oświatowych,
- organizowanie zajęć pozalekcyjnych i kółek zainteresowań,
- spotkania z zaproszonymi gośćmi (psychologami, terapeutami, studentami, funkcjonariuszami policji i innymi specjalistami współpracującymi ze szkołą),
- prace użyteczne na rzecz szkoły, klasy i środowiska lokalnego,
- udział w akcjach charytatywnych,

- organizowanie konkursów przedmiotowych i artystycznych,
- indywidualne rozmowy nauczycieli, wychowawców, pedagogów, kierownika szkolenia praktycznego i dyrekcji z uczniami i rodzicami.

XIV. Ewaluacja Programu Wychowawczo-Profilaktycznego

Metody i formy kontroli:

1. Anonimowa ankieta dla uczniów, nauczycieli i rodziców.
2. Rozmowa z uczniem, rodzicami/opiekunami prawnymi, nauczycielami.
3. Analiza: wyników w nauce i zachowaniu, osiągnięć pracy pozalekcyjnej, czytelnictwa, osiągnięć sportowych, dokumentów szkolnych.
4. Obserwacja ucznia w różnych sytuacjach.
5. Badanie frekwencji uczniów na zajęciach i innych formach pracy i wypoczynku proponowanych przez szkołę.

Osoby, odpowiedzialne za przeprowadzenie ewaluacji i wyciągnięcie wniosków do dalszej pracy:

- 1) dyrekcja,
- 2) wychowawcy,
- 3) pedagodzy,
- 4) psycholog,
- 5) osoby wyznaczone przez dyrektora szkoły.

XV. Postanowienia końcowe

1. Program Wychowawczo-Profilaktyczny jest częścią koncepcji pracy szkoły.
2. Program Wychowawczo-Profilaktyczny jest dokumentem otwartym i może podlegać modyfikacjom.
3. Z treścią Programu Wychowawczo-Profilaktycznego zapoznają uczniów i ich rodziców wychowawcy klas.

4. Rada Rodziców Górnośląskiego Centrum Edukacyjnego w Gliwicach pozytywnie zaopiniowała Program Wychowawczo - Profilaktyczny w dniu ..... 2017 r.
5. Samorząd Szkolny i Samorząd Słuchaczy Górnośląskiego Centrum Edukacyjnego w Gliwicach został zapoznany z Programem Wychowawczo-Profilaktycznym w dniu ..... 2017 r.
6. Program Wychowawczo-Profilaktyczny został zatwierdzony przez Radę Pedagogiczną Górnośląskiego Centrum Edukacyjnego w Gliwicach w dniu .....2017 r.

.....
Przewodniczący Rady Rodziców

.....
Dyrektor szkoły

.....
Przewodniczący Samorządu Uczniowskiego

.....
Przewodniczący Samorządu Słuchaczy